

Meditatief moment 22 juni 2021

Presentatie: Kjell Wagner

Goedemiddag en welkom bij dit meditatiefmoment vanuit de Bosbeskapel kerkelijke gemeente Den Haag Zuidwest. Mijn naam is Kjell Wagner en ik mag vanmiddag de meditatie verzorgen. Deze meditatieve momenten zijn in het leven geroepen om het onderlinge contact dat tijdens de corona beperkingen minder intensief kon zijn, in stand te houden. Op dit moment lijken al die beperkingen zijn vruchten af te werpen en kunnen wij binnenkort weer elkaar zonder beperkingen ontmoeten. Dit is dan ook vermoedelijk het laatste meditatieve moment dat ik ga verzorgen. Ik heb met veel plezier de meditaties voorbereid en uitgesproken. Ik hoop dat het genoeg wederzijds zal zijn geweest. Ik wil openen met het lezen van en psalm 1.

Gelukkig de mens

die niet meegaat met wie kwaad doen,

die de weg van zondaars niet betreedt,

bij spotters niet aan tafel zit,

maar vreugde vindt in de wet van de HEER

en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht.

Hij zal zijn als een boom,

geplant aan stromend water.

Op tijd draagt hij vrucht,

zijn bladeren verdorren niet.

Alles wat hij doet komt tot bloei.

Zo niet de wettelozen!

Zij zijn als kaf

dat verwaait in de wind.

⁵Wettelozen houden niet stand waar recht heerst,

zondaars niet in de kring van de rechtvaardigen.

⁶De HEER beschermt de weg van de rechtvaardigen,

de weg van de wettelozen loopt dood.

Deze psalm inspireerde mij voor de meditatie van vandaag. De dichter prijst de mens die de juiste keuzes maakt. Veel goeds komt deze persoon toe. Prachtig hoe de tegenstelling uitgewerkt wordt, de standvastige boom tegenover het kaf van de wettelozen. Het leven is vol keuzes, dag in dag uit. Door je dag en nacht in de wet van de Heer te verdiepen kom je tot de juiste keuze. Ga er maar aan staan! Luister naar deze poëtische bewerking van Psalm 1 gezongen door Pearl Jozefzoon.

Psalm 1

Dag en nacht de wetten van de Heer overdenken, het is dichterlijk overdrijving maar de bedoeling is duidelijk. Maak je keuzes wel overwogen. En dan nog kun je helemaal vastlopen. In de lockdown hebben we gezien hoe mensen elkaars keuzes bestreden, vaak op argumenten. En dan komt het probleem wie er nou de juiste argumenten hanteert. Ik ben geen viroloog, ik ben geen statisticus ik moet mij geheel en al overgeven aan de kennis en ervaring van de deskundigen. Vaak voelde ik mij Tevje uit de musical Anatevka. Zijn vrouw confronteert hem met een discussie met een van zijn klanten. Hij geeft die klant gelijk en twee huizen verder beweert een andere klant precies het omgekeerde en je geeft ook haar gelijk. Waar ben je mee bezig Tevje? Waarop hij timide antwoordt: "Je hebt gelijk Golda". Maar zo gemakkelijk kom je er niet mee weg. Wat is wijsheid in zo een situatie? Het boek Prediker gaat over wijsheid. Ik lees een paar fragmenten uit Prediker.

Prediker 1: 1 – 11.

¹Hier volgen de woorden van Prediker, zoon van David en koning in Jeruzalem.

Lucht en leegte

²Lucht en leegte, zegt Prediker,

lucht en leegte, alles is leegte.

³Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij heeft verworven,
al zijn moeizaam gezwoeg onder de zon?

⁴Generaties gaan, generaties komen,
maar de aarde blijft altijd bestaan.

⁵De zon komt op, de zon gaat onder,
en altijd snelt ze naar de plaats waar ze weer op zal gaan.

⁶De wind waait naar het zuiden,
dan draait hij naar het noorden.

Hij draait en waait en draait,
en al draaiend waait de wind weer terug.

⁷Alle rivieren stromen naar de zee,
toch raakt de zee niet vol.

De rivieren keren om,
ze gaan weer naar de plaats van waar ze komen,
en beginnen weer opnieuw te stromen.

⁸Alles is vermoeiend,
zozeer dat er geen woorden voor te vinden zijn.

De ogen van een mens kijken, en vinden geen rust,
zijn oren horen, en ze blijven horen.

⁹Wat er was, zal er altijd weer zijn,
wat er is gedaan, zal altijd weer worden gedaan.

Er is niets nieuws onder de zon.

¹⁰Wanneer men van iets zegt: 'Kijk, iets nieuws,'
dan is het altijd iets dat er sinds lang vervlogen tijden is geweest.

¹¹De vroegere generaties zijn vergeten,
en ook de komende zullen weer worden vergeten.

En vervolgens Prediker 3.

Alles heeft zijn tijd

³¹Voor alles wat gebeurt is er een uur,
een tijd voor alles wat er is onder de hemel.

²Er is een tijd om te baren
en een tijd om te sterven,
een tijd om te planten
en een tijd om te rooien.

³Er is een tijd om te doden
en een tijd om te helen,
een tijd om af te breken

en een tijd om op te bouwen.

⁴Er is een tijd om te huilen

en een tijd om te lachen,

een tijd om te rouwen

en een tijd om te dansen.

⁵Er is een tijd om te ontvlammen

en een tijd om te verkillen,

een tijd om te omhelzen

en een tijd om af te weren.

⁶Er is een tijd om te zoeken

en een tijd om te verliezen,

een tijd om te bewaren

en een tijd om weg te gooien.

⁷Er is een tijd om te scheuren

en een tijd om te herstellen,

een tijd om te zwijgen

en een tijd om te spreken.

⁸Er is een tijd om lief te hebben

en een tijd om te haten.

Er is een tijd voor oorlog

en er is een tijd voor vrede.

⁹Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij met zijn gezwoeg tot stand brengt? ¹⁰Ik heb gezien dat het een kwelling is, die hem door God wordt opgelegd. ¹¹God heeft alles wat er is de goede plaats in de tijd gegeven, en ook heeft hij de mens inzicht in de tijd gegeven. Toch kan de mens het werk van God niet van begin tot eind doorgronden

Over Prediker 3 heeft Pete Seeger, een Amerikaanse folksinger, een lied geschreven.

Lied: Turn, turn, turn

Overdenking

Toch kan een mens het werk van God niet van begin tot eind doorgronden. Je zou in deze conclusie van Prediker kunnen horen dat je daar dan ook maar niet aan beginnen moet. Doe wat God vraagt en vraag je niet af welk voordeel je daarmee behaalt. Leg je daar maar bij neer. Toch voel ik mij daar niet gemakkelijk bij. Kritiekloos doen wat God van je vraagt lijkt mij net iets te gemakkelijk. Ik denk dat Prediker het anders bedoelt. Zijn overgave is niet gebaseerd op passief ondergaan van je lot. Hij heeft het namelijk over het gezwoeg van de mens. Dat is niet passief. Hij wil alleen duidelijk maken dat je arbeid gezwoeg wordt als je verwacht dat je ooit op een dag je klus geklaard zult hebben. Je taak zit erop. Nee, dat is nooit het geval. Brigitte Kaandorp, die het tobben en zwoegen tot kunst heeft verheven, schreef er een aardig liedje over met als titel Het is nooit af en er is altijd wat. Hoe kun je dat gezwoeg en getob kantelen naar een meer positieve beleving? Is alles echt lucht en leegte? Als hij dat wilde aantonen, had hij aan hoofdstuk 1 genoeg gehad. Maar hij predikt geen passiviteit. In hoofdstuk 3 van Prediker wordt dat duidelijk. Hij geeft daar een suggestie om met die lucht en leegte, die schijnbare zinloosheid van ons bestaan om te gaan. Hij geeft geen antwoord, Prediker geeft alleen stof tot nadenken. Zoals ik het begrijp, komt het erop neer om te beseffen dat er altijd wel wat is; een tijd om te vechten, een tijd om vrede te sluiten, een tijd om te omhelzen, een tijd om af te weren, een tijd voor vrede en een tijd voor oorlog. Maar nergens lees ik: een tijd om bij de pakken neer te gaan zitten, het je te laten overkomen, een tijd om de boel maar even de boel te laten. Prediker vraagt om een voortdurende afweging van waar je mee bezig bent. Ja, daar schiet je wat mee op, het getob kan dan onverminderd verder gaan. Nou, zo kort door de bocht kan het niet zijn, daar zit meer achter. Ik denk dat het probleem zit in het kantelpunt. Je hebt onenigheid, ruzie met iemand die ja na aan het hart ligt. Wanneer is de tijd aangebroken om vrede te stichten? Er is een tijd van ruzie maar ook een tijd om het bij te leggen. Prediker roept ons volgens mij op om alert te zijn op de kansen die je geboden worden om het conflict bij te leggen. God heeft immers volgens Prediker alles een goede plaats gegeven. Het probleem is dat wij vaak niet in staat blijken los te komen van die ongewenste situatie. We dramatiseren 'Als ik de minste ben, lopen ze over mij heen, verlies ik mijn respect. Als ik toegeef zullen ze over me heen lopen'. Stuk voor stuk onbewezen conclusies vaak gebaseerd op angst. Prediker pleit ervoor te beseffen dat wat je ook meemaakt in je leven er ook ruimte is voor een ommekeer waarbij je niet jezelf tekort hoeft te doen. Je van harte overgeven aan het geloof dat de liefde van God ons allen bij elkaar houdt. Dat neemt het verdriet van verlies niet weg, dat maakt een ruzie met mensen die je een warm hart toedraagt, niet minder schrijnend. Maar het kan

je verlossen van een kramp alles zelf en alleen te moeten oplossen. Wat mij enorm troostte toen ik deze meditatie voorbereidde was het besef dat deze verzuchtingen over het hopeloze getobd en geploeter al een kleine 22 eeuwen geleden al mensen bezighield. Al eeuwen probeert Prediker ons duidelijk te maken dat elke dag genoeg heeft aan zijn eigen kwaad en dat je moedeloos kunt zijn maar niet bij de pakken neer moet gaan zitten. Want, schrijft hij, er komen ook andere tijden.

U hoort nu een lied dat hoop en vertrouwen schenken wil. Ik heb het wat ingekort maar het einde is daardoor heel treffend geworden. U hoort daar iemand fluitend weglopen, gesterkt en bemoedigd, let maar op.

Gebed. Ik wil u graag voorgaan in gebed. Eeuwige trouwe God, vaak worden wij bevangen door angst kwijt te raken wat wij hebben, een vrij land, geweldige gezondheidszorg, een redelijke bestaanszekerheid. Allemaal zegeningen die voor velen in deze wereld bij lange na niet zijn weggelegd. We hoeven niet ver te reizen om die mensen te ontmoeten. Wij bidden om kracht te geloven in uw nabijheid als wij willen delen zonder voorbehoud, onrecht aan de kaak stellen zonder agressie op te roepen, verdeeldheid wegnemen door bruggen te helpen bouwen. En versterk ons besef dat al onze inspanningen nooit voor niets zullen zijn al zullen wij het loon van onze werk vaak niet zien. In de naam van Jezus die ons daarin is voorgegaan, amen.

Muziek is altijd een geweldige oppepper mocht je toch door allerlei zaken er even geen licht meer ziet aan het einde van de tunnel. We shall overcome is een gospel die al een heel lange geschiedenis heeft en de zwarte slaven in het zuiden van Amerika steeds weer inspireerden de hoop op vrijheid en recht niet op te geven. Na zeker driehonderd jaar heeft het nog niets aan zijn kracht verloren. Ik groet u allen en wens u alle goeds op uw pad, dank voor de aandacht.

Lied: We shall overcome.